Reg. No. | | | | | | | | | |

BSCSKL 253/FNDSKL 253

Credit Based IV Semester B.Sc./B.Sc. (F.N.D.) Degree
Examination, April/May 2017
(2016 – 17 Batch Onwards Scheme)
SANSKRIT
Sanskrit Language

Time : 3 Hours Max. Marks : 80

सूचना : *यत्र संस्कृतेन लिखत इति सूचना वर्तते तत्र **संस्कृतेनैव** उत्तरं लिखत। अन्यत्र **संस्कृतभाषया कन्नड** भाषया **आंग्ल** भाषया व उत्तराणि लिखत।*

1. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयं अनुवादं कृत्वा **कर्णाटक** भाषया **आंग्ल** भाषया वा विवृणुत। **(2×5=10)**

   1.1) उत्तमं रसवदपि क्षेत्रं वृष्ट्या विना फलं न ददाति। अतः यदा वृष्टिः न भवति तदा तत्र प्रयत्नेन आसेचनं कृत्वा जलव्यवस्था करणीया इत्येषः अंशः एतस्मात् ज्ञायते। तेन एतत् सिद्धं भवति यत् महाभारतकाले वृष्टेः अभावकाले सस्यानां जलसेचनस्य (कृतकेन विधानेन) व्यवस्था आसीत्। एतदेव अद्य irrigation इति पदेन व्यवह्रियते।

   1.2) मनुष्यस्तु प्रायेण भूचरोऽपि स्वबुद्धिबलेन नौकादिसाधनानि परिकल्प्य तैः प्लवनद्वारा जलचरोऽपि भवति, विमानादियन्त्रद्वारा खेचरोऽपि भवितुमर्हतीति विशेषः। केचित्प्राणिनः भूचराः खेचराश्च भवन्ति यथा काकादयः। अन्ये केचित् भूचराः जलचराश्च भवन्ति यथा भेकादयः। अन्योऽपि विभागो यथा मानववर्गः, पशुवर्गः, पक्षिवर्गः, कीटवर्गः, कृमिवर्गः, मिश्रवर्गश्चेति। अयं विभागः प्राणिनामाकारविशेषाननुसृत्य विहितः, अत्र एकैकस्मिन् पुनः अनेके अन्तर्वर्गाश्च भवन्ति।

   1.3) नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः।
   शरीरयात्रापि च ते न प्रसिध्येदकर्मणः।।

2. अधोनिर्दिष्टवाक्येषु **पंचानां** वाक्यविवरणं **कर्णाटक** भाषया, **आंग्ल** भाषया, **संस्कृत** भाषया व लिखत। **(5×3=15)**

   2.1) पञ्चाम्ररोपी नरकं न याति।

   2.2) मर्यादायां धर्मसेतुः निबद्धो नैव सीदति।

P.T.O.

2.3) अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते।

2.4) पवनसंयुक्तः पादैः पिबति इति पादपः।

2.5) मय्यर्पितमनोबुद्धिर्योमद्भक्तः स मे प्रियः।

2.6) गजमाकर्षन् सिंह इव नरो मार्यते।

2.7) मिताहारेण आयुः वर्धते।

2.8) सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजुगुप्सते।

3. त्रयाणां प्रबन्धात्मकं उत्तरं **कर्णाटक** भाषया, **आंग्ल** भाषया, **संस्कृत** भाषया व लिखत। **(3×8=24)**

3.1) महाभारते विद्यमानं भौतशास्त्रविषयम् अधिकृत्य एकं प्रबन्धं लिखत।

3.2) 'दिनचर्या' पाठानुसारं उत्थानादि भोजनपर्यन्तं दिनचरीः लिखत।

3.3) 'पञ्चाङ्गम्' अधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत।

3.4) 'जलपानविषये विचिकित्सा' कथं प्रवर्तते ? – विवृणुत।

3.5) 'ज्ञानयोगेन मनः स्वास्थ्यम्' कथं ? विशदयत।

4. द्वयोः **कर्णाटक** भाषया, **आंग्ल** भाषया, **संस्कृत** भाषया वा टिप्पणीं रचयत। **(2×5=10)**

4.1) महाभारते वैद्यशास्त्रम्।

4.2) योगाङ्गानि।

4.3) वृक्षायुर्वेदः।

4.4) अणुविज्ञानम्।

5. द्वयोः **संस्कृत** भाषया टिप्पणीं रचयत। **(2×5=10)**

5.1) वारः।

5.2) दुःखत्रयम्।

5.3) भगवद्गीता।

5.4) रसशास्त्रम्।

6. अधोनिर्दिष्टेषु नववाक्येषु षट्वाक्यानि पाठ्याधारेण पूरयत। (1×6=6)

6.1) योगशास्त्रप्रवर्तक: ________ ।
(पाणिनि:, पतञ्जलि:, वररुचि:)

6.2) चन्द्रमा अमावास्यायां ________ अनुप्रविशति।
(आदित्यं, चन्द्रं, भूमिं)

6.3) अत्यम्बुपानान् जठराग्नि: ________ भवति।
(शैत्यम्, तीक्ष्ण:, मन्द:)

6.4) ________ राज्ञ: भीमपालस्य आस्थान पण्डित: आसीत्।
(सुरपाल:, रविपाल:, चन्द्रपाल:)

6.5) ऋग्वेदे वृक्षाश्रयस्य वनस्य देवताया: नाम ________ इति उक्तम्।
(अरण्यानी, सीमन्तानी, नारायणी)

6.6) ________ नाम तिथ्यर्धम्।
(वासर:, करणं, नक्षत्रम्)

6.7) ________ सर्वकामेश्यो युक्त इत्युच्यते।
(स्पृह:, आशावादी, नि:स्पृह:)

6.8) प्राणिन: अनेके इति ________ उक्ति:।
(आयुर्वेदस्य, यजुर्वेदस्य, सामवेदस्य)

6.9) ________ मासपरिमितं संवत्सरो भवति।
(त्रयोदश, चतुर्देश, द्वादश)

7. संयोजयत। (5×1=5)

7.1) स्थावरा: – कायचिकित्सा।
7.2) चरकसंहिता – न्यायशास्त्रम्।
7.3) अग्नी – पर्वतवृक्षादय:।
7.4) नागार्जुन: – शल्यक्रिया।
7.5) वाचस्पति: – रसरत्नाकर:।
– शरीरी।